

Likvärdig skola - insatser för stöd och stimulans

Marks kommun

Maj 2022

Michaela Nyman, revisionskonsult

Johanna Larsson, revisionskonsult

Carl-Magnus Stenehav, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Marks kommun genomfört en granskning av likvärdig skola avseende insatser för stöd och stimulans. Granskningens syfte har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan avseende insatser för stöd och stimulans. Det innebär att nämnden ska säkerställa att det inte finns skillnader mellan skolorna eller eleverna.

Granskningen har även syftat till att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Barn- och utbildningsnämnden **i allt väsentligt** säkerställer en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan avseende insatser för stöd och stimulans, samt att
- Barn- och utbildningsnämndens interna kontroll inom området **ej** är tillräcklig.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten.

Revisionsfrågor	Bedömning
1. Säkerställer nämnden genom sin styrning likvärdiga förutsättningar inom insatser för stöd och stimulans?	Ja
2. Görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas till nämnden?	Nej
3. Säkerställer nämnden att det vidtas adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet?	Delvis

Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer:

- Att barn- och utbildningsnämnden säkerställer en tillräcklig uppföljning på aggregerad nivå avseende stöd och stimulans. Uppföljningen bör omfatta analys som påvisar eventuella skillnader mellan skolenheter och elevgrupper.
- Att barn- och utbildningsnämnden konkretiserar styrande dokument som anger verksamhetens mål, inriktning och omfattning för elevhälsans arbete, särskilt då elevhälsan har en central roll i arbetet med stöd och stimulans.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
1.1 Bakgrund	8
1.2 Syfte och revisionsfrågor	8
1.3 Revisionskriterier	8
1.4 Avgränsning	8
1.5 Metod	4
Juridiska förutsättningar	5
Skolorganisation	5
3.1 Statistik	6
Granskningsresultat	8
4.1 Likvärdiga förutsättningar	8
4.2 Uppföljningar och analyser	11
4.3 Åtgärder vid bristande likvärdighet	13
5. Samlad bedömning	15
5.1 Rekommendationer	15

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Skolan ska vara likvärdig och alla elever har rätt till en utbildning av hög kvalitet enligt skollagen. Av utredningen "En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning." (SOU 2020:28.) framgår att skillnaderna i kunskapsresultat mellan skolor har ökat över tid i Sverige. En förklaring som ofta lyfts fram är att elever med goda förutsättningar att lyckas väl samlas på vissa skolor, medan elever som inte har lika goda förutsättningar går i andra skolor. Elever har blivit allt mer uppdelade utifrån socioekonomisk bakgrund och migrationsbakgrund.

Skolan ska arbeta för att kompensera för elevers olika bakgrund och förutsättningar. Det kompensatoriska uppdraget avser både huvudmäns arbete med att stärka likvärdigheten mellan skolor och rektorers arbete med att stärka likvärdigheten inom skolan.

Brister i likvärdighet kan bero på en rad olika faktorer. Enligt skollagen innehåller begreppet likvärdighet flera olika aspekter:

- Tillgång till lika utbildning,
- Lika kvalitet på utbildningen,
- Skolans uppdrag att kompensera för skillnader i elevernas förutsättningar.

Barn- och utbildningsnämnden är huvudman för grundskolan i Marks kommun och ansvarar för att skapa förutsättningar för en likvärdig skola.

Av statistik från skolverket framgår att andelen elever i åk 6 och 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen läsåret 20/21 uppgår till 70,8 respektive 74,9 procent. Av statistiken kan ses att det föreligger skillnader i kunskapsresultat mellan skolenheter och mellan pojkar/flickor. Av kommunens årsredovisning 2020 framgår att andelen elever som gått ut grundskolan och är behöriga att söka till gymnasiet minskar där mer än en femtedel inte hade godkända betyg.

Granskningen fokuserar på:

- insatser för stöd och stimulans

Kommunens revisorer har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning inom ovan rubricerat område.

1.2 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan avseende insatser för stöd och stimulans. Det innebär att nämnden ska säkerställa att det inte finns skillnader mellan skolorna eller eleverna.

Granskningen har även syftat till att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionsfrågor:

- Säkerställer nämnden genom sin styrning likvärdiga förutsättningar inom insatser för stöd och stimulans?
- Görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas till nämnden?
- Säkerställer nämnden att det vidtas adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet?

Den första frågan har utgjort grund för bedömning av ändamålsenlighet. Den andra och tredje frågan har utgjort grund för bedömning av intern kontroll.

1.3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- 6 kap. 6 § kommunallagen
- 1 kap. 4, 8, 9 §§, 2 kap. 8 §, 4 kap. 4–7 §§ skollagen,
- Skolverkets allmänna råd Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet 3 kap. 5 och 7-12 §§ skollagen (extra anpassningar och särskilt stöd)
- Skolverkets allmänna råd Extra anpassning, särskilt stöd och åtgärdsprogram

1.4 Avgränsning

I tid har granskningen avgränsats i huvudsak till läsåret 21/22. Granskningen har omfattat barn- och utbildningsnämnden och dess ansvar som huvudman för grundskolan. Ett representativt urval har skett av fyra grundskoleenheter.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts med hjälp av analys av för granskningen relevant kommunintern dokumentation som styrdokument, handlingsplaner, rutiner och uppföljningar, protokoll samt intervjuer med:

- Nämndens presidium
- Skolchef
- Rektorer från en låg- och mellanstadieskola samt två högstadieskolor
- Lärare från två låg- och mellanstadieskolor samt två högstadieskolor
- Verksamhetschef Stöd och utveckling
- Verksamhetschef Kvalitet och utveckling

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

2. Juridiska förutsättningar

Skollagens (2010:800) 1 kap. 4, 8 §§ fastställer att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barn och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de kan utvecklas så långt som möjligt och utbildningen ska sträva efter att väga upp för skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Oavsett geografiskt hemvist, sociala och ekonomiska förhållanden ska alla barn och elever ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet.

Enligt 4 kap. 3-7 §§ ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Sådan planering ska även ske på enhetsnivå och ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

Enligt skollagens 2 kap. 25 § fastställs att det för elever i grundskola ska finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Om det inom ramen för undervisningen framkommer att det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska eleven enligt skollagens 3 kap. 5 § skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det inom ramen för undervisningen, trots stöd i form av extra anpassningar, befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska detta enligt 7, 9 § anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om utredningen visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas. Beslut om åtgärdsprogram ska fattas av rektorn.

3. Skolorganisation

Barn- och utbildningsnämnden ansvarar över utbildning inom det offentliga utbildningsväsendet för skolformerna förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning. Ansvaret innebär enligt Skollagen (2010:800) bland annat att fördela resurser och organisera verksamheten utifrån lokala förutsättningar samt följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten så att de nationella och lokala målen samt kvalitetskraven uppfylls. I Marks kommun finns 18 st kommunala grundskoleenheter.

Barn- och utbildningsförvaltningen leds av skolchef och är uppdelad i olika verksamheter som leds av en verksamhetschef. För grundskolan finns två verksamhetschefer som ansvarar för förskola och F-6 samt åk 7-9 och gymnasiet. Inom enheten för Stöd och utveckling finns den centrala elevhälsan som utgör stödfunktion för

skolornas elevhälsoarbete. I den centrala elevhälsan finns bland annat skolsköterskor, skolläkare, skolkuratorer, skolpsykologer och specialpedagoger organiserade. Skolsköterska och skolkurator från den centrala elevhälsan bemannar de lokala elevhälsoteamen vid skolenheterna. Skolpsykologerna arbetar riktat mot särskilda skolor och övergripande utifrån särskilda uppdrag. Specialpedagogerna arbetar övergripande och erbjuder specialpedagogisk spetskompetens till skolenheterna efter behov. Specialpedagogerna driver även utvecklingsarbeten på uppdrag av förvaltningen. Fördelningen av skolsköterskor och skolkuratorer till skolenheterna sker utifrån antalet elever, skolans socioekonomiska förutsättningar samt restid mellan skolenheterna. De lokala elevhälsoteamen består även av rektor samt specialpedagoger som är anställda av rektor vid respektive skolenhet.

Inom enheten för Kvalitet och utveckling sker den samlade uppföljningen av grundskolan på förvaltningsnivå samt förvaltningens verksamhetsutveckling.

3.1 Statistik

Resultaten för nationella proven 2020/2021 för åk 3 har förbättrats jämfört med föregående provresultat 2018/2019. Resultatet mellan olika skolenheter för matematik varierar mellan 18,8% till 76,5% godkända elever. För svenska varierar resultatet mellan olika skolenheter från 45,5% till 88% godkända elever. I tabellen nedan redovisas resultatet för nationella prov för matematik och svenska, för årskurs 3¹.

Tabell 1: Andel elever som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov, matematik och svenska åk 3. Läsår 2020/2021. Marks kommun (kommunala huvudmän).

Åk 3	
Andel elever som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov, matematik	55,7 %
Andel elever som deltagit i alla delprov och som klarat alla delprov, svenska	68,8 %

Statistik från skolverket visar att kunskapsresultatet för eleverna som avslutade åk 6 och som uppnådde betyget A-E i alla ämnen läsåret 20/21 ligger under rikssnittet. Statistiken visar även att det föreligger skillnader mellan skolenheterna. I nedanstående tabell återfinns statistik rörande den kommunala grundskoleverksamheten i Marks kommun. Om en resultatuppgift baseras på färre än 10 elever dubbelprickas (..) den av sekretesskäl. Om data saknas visas en prick (.) istället för utfall.

Tabell 2. Kunskapsresultat åk 6. Läsår 20/21. Marks kommun och riket. Kommunala huvudmän.

Åk 6	
------	--

¹ För fullständig redovisning, se Barn- och utbildningsnämndens årsrapport 2021.

Björketorpskolan	..
Fotskälskolan	~100
Fritslaskolan	69,7
Hyssnaskolan	~100
Sjöbyskolan	52,2
Stommenskolan	69,0
Strömskolan	84,6
Sättilaskolan	70,0
Tingvallaskolan	58,1
Torestorpskolan	~100
Örbyskolan	71,7
Öxabäckskolan	..
Marks kommun	69,3
Riket	73,7

Skillnader mellan skolenheter kan även ses i statistik avseende kunskapsresultatet för elever som avslutade åk 9 och uppnådde betyget A-E i alla ämnen.

Tabell 3. Kunskapsresultat åk 9. Läsår 20/21. Marks kommun och riket. Kommunala huvudmän.

	Åk 9
Fritslaskolan	63,9
Sättilaskolan	84,9
Örbyskolan	92,0
Lyckeskolan	74,7
Ängskolan	66,7
Marks kommun	74,0
Riket	72,5

4. Granskningsresultat

4.1 Likvärdiga förutsättningar

Revisionsfråga 1: Säkerställer nämnden genom sin styrning likvärdiga förutsättningar inom insatser för stöd och stimulans?

4.1.1 Iakttagelser

De politiska styrdokument² som finns antagna på kommunövergripande- och nämnds nivå prioriterar att elever ska fullfölja sina studier och nå godkända kunskapsresultat. För arbetet har fullmäktige år 2022 tilldelat barn- och utbildningsnämnden en resursförstärkning riktade både till låg- och mellanstadiet³ samt högstadiet⁴. Förstärkning inom årskurs 7-9 avser att stärka elevers måluppfyllelse och till att förstärka kuratorstöd för att stödja elevers psykiska hälsa.

I samband med att barn- och utbildningsnämnden fastställt nämndplan 2022-2023 fick skolchef i uppdrag att återkomma med en plan för fördelning medel för insatser i de lägre åldrarna (låg- och mellanstadiet). Nämnden har fått återrapportering av uppdraget 2022-03-17 § 22. Bland annat har en del skolenheter anställt en specialpedagog samt lärare i svenska som andraspråk. Enligt uppgift från intervju har rektor ansvar för att fördela resursförstärkningen inom låg- och mellanstadiet så att undervisningen utvecklas och likvärdighet samt kunskapsutveckling stärks.

Utöver ovan nämnda resursförstärkning tillämpar barn- och utbildningsnämnden en resursfördelningsmodell (senast reviderad 2020-11-11) som består av en basdel och en rörlig del i syfte att främja likvärdighet mellan skolenheterna. 10 procent av den rörliga delen fördelas utifrån socioekonomiska faktorer vid skolenheterna. Både basdelen och den rörliga delen justeras var tionde månad.

Barn- och utbildningsnämnden har i nämndplan 2022-2023 uppdragit skolchef att tydliggöra hur resurser fördelas till förvaltningens verksamheter och på vilka grunder samt se över om resursfördelningen stämmer överens med verksamhetens behov i syfte att öka rektors möjlighet att besluta om sin enhets inre organisation. Vid intervjuer framhålls att detta arbete pågår och ska återrapporteras under hösten 2022. Nämnden har även i nämndplanen uppdragit skolchef att säkerställa att förvaltningen har ett fungerande systematiskt kvalitetsarbetet genom hela styrkedjan och inom samtliga skolformer så huvudmannen kan ta ansvar över att utbildningen utvecklas.

---

² I Marks kommuns budget 2022–2023 med plan för 2024-2025 antogs ett nytt kommungemensamt mål Bästa barnkommun. I budgeten beskrivs att Marks kommun ska bli Bästa barnkommun genom att kommunkoncernen gör en kraftsamling och tillsammans arbetar för att alla elever ska klara godkända betyg i årskurs 9. I barn- och utbildningsnämnden verksamhetsplan 2022-2023 anges målet Förskolor och grundskolor, grundsärskola och fritidshem ska erbjuda en kvalitativ och likvärdig utbildning som möter varje elevs behov. Detta bryts även ned i barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsplan 2021-2022.

³ Uppgår till 10 mnkr. Resursen fördelas enligt nämndsplanen till grundskolenheterna efter behov, socioekonomisk sammansättning bland elever och tidigare års resultat på nationella prov.

⁴ Medel tilldelas nämnden från skolmiljarden.

Därutöver har barn- och utbildningsnämnden i internkontrollplan för år 2022 särskilt identifierat risk kopplat till extra anpassningar och särskilt stöd. Kontroll ska ske av insatta åtgärder i elevgrupp som ej nått kunskapsmålen.

För arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd finns en förvaltningsövergripande rutin som beskriver ärendegången finns tillgänglig på kommunens intranät. Rutinen hänvisar till Skollagen kap. 3 8 § och Skolverkets allmänna råd "Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram" (2014). Extra anpassningar och särskilt stöd ska rapporteras i systemet VKlass⁵. Från intervjuer uppges att rutinen är känd och tillämpas inom skolenheterna. För rapportering finns en särskild struktur i Vklass för hur skolenheterna ska rapportera i systemet avseende exempelvis särskilt stöd.

Extra anpassningar

I förvaltningens rutin för ärendegång extra anpassningar och särskilt stöd beskrivs tillvägagångssättet som lärare ska följa. Vid intervjuer beskrivs att då en lärare uppmärksammar behov av extra anpassningar diskuteras behovet av anpassningar inom arbetslaget/ämneslaget och vid behov med skolans specialpedagog som ingår i det lokala elevhälsoteamet. Det kan handla om individanpassade anpassningar men även generella som riktas till hela elevgruppen. Samtliga intervjuade uppger att det finns stöd att få gällande extra anpassningar från skolans elevhälsoteam och främst från specialpedagog.

Vid behov förändras och intensifieras anpassningarna. Utvärdering och eventuella förändringar av anpassningar ska enligt uppgift dokumenteras av mentor/undervisande lärare i Vklass. Enligt uppgift från intervjuer dokumenterar mentor extra anpassningarna samt informerar vårdnadshavare. Vid intervjuer lyfts att dokumentation i ett gemensamt system (Vklass) är bra, men att dokumentation av extra anpassningar ses som ett utvecklingsområde då detta, enligt uppgift, inte alltid sker.

Särskilt stöd

Ärendegången kring särskilt stöd beskrivs även i förvaltningens rutin och är indelad i nio steg. Kortfattat ska mentor/undervisande lärare anmäla ärendet till utsedd processledare (ofta skolans specialpedagog) genom att registrera behovet i Vklass. Därefter gör processledaren en bedömning om en utredning skyndsamt ska påbörjas eller inte. Beslutet noteras i elevens akt i PMO. Utredningen sker enligt rutinen i samverkan med elev, vårdnadshavare, mentor, övrig skolpersonal och elevhälsan. Processledaren ska även informera berörd personal och ge dem tillgång till ärendet i Vklass. Processledare ska enligt rutin få i uppdrag av rektor att ta fram ett åtgärdsprogram som ska dokumenteras i Vklass. När det bedöms att eleven inte längre är i behov av särskilt stöd avslutas åtgärdsprogrammet.

Vid intervjuer beskrivs att ärendegången för arbetet med särskilt stöd sker enligt upprättad rutin. Det uppges finnas en processledare vid varje skolenhet som ansvarar över att skriva in och revidera åtgärdsprogrammen. De intervjuade beskriver att arbetet med särskilt stöd överlag fungerar bra. En del lyfter att faktorer såsom hög arbetsbelastning berörd personal kan påverka möjligheten att erbjuda en elev stöd.

---

⁵ VKlass är en digital läroplattform där lärare kan dokumentera och kommunicera med elever och vårdnadshavare.

Vidare lyfts även dokumentation av särskilt stöd i Vklass som ett utvecklingsområde inom vissa skolenheter. En del intervjuade uppger att utbildning gällande dokumentation i Vklass ska genomföras under hösten 2022.

Ledning och stimulans

Vid intervjuer framkommer att arbetet med ledning och stimulans sker inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vid intervjuer nämns exempel som extrauppgifter eller svårare läromedel. Vid intervju med representanter från skolklasserna verifieras att det finns möjlighet för elever att lösa svårare arbetsuppgifter eller fördjupa sig inom ett ämne under lektionstid om man redan gjort klart de ordinarie arbetsuppgifterna. Sammantaget beskriver de intervjuade arbetet som ett utvecklingsområde då det saknas ett strukturerat arbetssätt kring ledning och stimulans. Arbetet med ledning och stimulans uppges inte följas upp likt exempelvis arbetet med extra anpassningar.

Elevhälsoarbetet

Vid intervjuer med representanter från skolenheterna beskrivs det lokala elevhälsoarbetet fungera väl. Samtidigt ges vid intervjuer uttryck för ett ökat behov av skolpsykologisk kompetens i skolornas elevhälsoarbete. En del intervjuade uppger att den skolpsykologiska kompetensen inte upplevs som likvärdig mellan skolenheterna och att detta kan vara svårt för rektor att påverka då skolpsykologen är anställd inom den centrala elevhälsan.

Vidare framkommer vid intervjuer att det har funnits/finns utmaningar med att rekrytera specialpedagogisk kompetens vid grundskolenheterna. Vid tillfällen har specialpedagoger vid den centrala elevhälsan fått gå in och stötta upp. Detta uppges vid intervju påverka likvärdigheten mellan skolenheterna.

I kommunen finns specialpedagognätverk där samverkan/kunskapsutbyte kan ske inom yrkesgruppen. Inom den centrala elevhälsan finns även specialpedagoger som särskilt arbetar med språksvårigheter, skrivsvårigheter och matematik både kommunövergripande och riktat mot särskilda skolenheter.

I barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsplan 2021/2022 anges att elevhälsans främjande och förebyggande arbete ska utvecklas. Vid intervju framhålls även att tydligare riktlinjer för elevhälsoarbetet efterfrågas. Den senaste verksamhetsplanen för elevhälsans verksamhet är daterad till 2018.

4.1.2 Bedömning

Säkerställer nämnden genom sin styrning likvärdiga förutsättningar inom insatser för stöd och stimulans?

Bedömning: **Ja**

Bedömningen baseras på att nämnden har fattat beslut om mål och riktning för grundskolan med fokus på elevernas måluppfyllelse. Extra anpassningar och särskilt stöd är även identifierat som en risk i 2022 års internkontrollplan.

Det finns stöddokument till skolorna för hur arbetet kring extra anpassningar och särskilt stöd ska ske. Vi vill i sammanhanget lyfta att det saknas ett strukturerat sätt för hur

arbetet med ledning och stimulans ska ske, även om vår granskning visar på exempel för detta. Det saknas även en gällande plan för elevhälsans arbete. Ett utvecklingsområde som identifierats är att tydligare konkretisera elevhälsans arbete, särskilt då elevhälsan har en central roll i arbetet med stöd och stimulans både centralt och ute vid grundskolenheterna.

Vidare bedöms resursfördelningsmodellen skapa förutsättningar för skolenheterna att ge ett likvärdigt stöd. Vi noterar i sammanhanget att en översyn av resursfördelningen ska genomföras.

Avslutningsvis visar vår granskning att rektor och lärare överlag anser det vara tydligt för vad skollagen och de allmänna råden stipulerar när det kommer till elevers behov av stöd och stimulans, samt att det vid intervjuer beskrivs finnas fungerande forum för att föra en dialog kring elevers behov av stöd.

4.2 Uppföljningar och analyser

Revisionsfråga 2: Görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas till nämnden?

4.2.1 Iakttagelser

Enligt barn- och utbildningsnämndens årsplanering sker uppföljningar från grundskolan vid fyra tillfällen under året: aprilrapport, delårsrapport, oktoberrapport och årsredovisning. Utöver de fyra uppföljningsrapporterna tar nämnden regelbundet del av ekonomiska uppföljningar vid sina sammanträden.

I samtliga rapporter följer nämnden upp om grundskolans grunduppdrag bedöms vara uppfyllt. Nämnden tar också på övergripande nivå del av kunskapsresultat (nationella prov för elever i åk 3, andel elever som uppnått kunskapskrav A-E i alla ämnen i åk 6 och åk 9 samt elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram).

Nämnden har 2021-09-13 § 110 behandlat delårsrapport 2021, 2021-11-11 § 156 oktoberrapport 2021, 2022-02-10 § 6 nämndens årsredovisning 2021 och 2022-05-12 § 67 aprilrapport 2022. I årsredovisning 2021 bedöms grundskolans grunduppdrag som delvis uppfyllt. Avseende elevernas kunskapsresultat nås inte målen för elever i åk 3 och elever i åk 6. Målen för kunskapsresultatet för elever i åk 9 nås delvis. Resultatet för elever i åk 9 är bättre år 2021 jämfört med år 2020.

Nämnden har även i samband med delårsrapport 2021 och årsrapport 2021 fått uppföljning av skillnader i kunskapsresultat mellan skolenheter för elever i åk 6 och åk 9 samt utveckling av kunskapsresultatet för elever i åk 6 och åk 9 under perioden 2014-2021 respektive 1998-2020. För elever i åk 6 kan ses att kunskapsresultatet (andel elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen) generellt visar en sjunkande trend med totalt 13,3 procentenheter under perioden. För elever i åk 9 har kunskapsresultatet (andel elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen) varierat mellan åren.

Uppföljning av insatser för stöd och stimulans framgår inte någon av de fyra rapporter som nämnden tar del av. Vi kan inte heller styrka att nämnden på annat sätt fått del av sådan uppföljning. I delårsrapport 2021 nämns dock att skolchef har tillsammans med

kommundirektören beslutat att bilda en arbetsgrupp för arbetet för bästa skolkommun. Fokus för arbetet ska enligt rapporten vara på barn och ungdomar i behov av särskilt stöd.

Vi har för granskningen tagit del av resultatrapporter (läsåret 20/21) för de för granskningen utvalda skolenheterna. Skolenheterna följer upp mått avseende andel åtgärdsprogram, andel enskild undervisning, andel särskild undervisningsgrupp, andel anpassad studiegång och andel studiehandledning på modersmål. Jämförelse görs även för tre skolenheter mellan åren läsåren 19/20 samt 20/21.

Av rapporterna kan ses att det finns skillnader mellan skolenheterna gällande andelen upprättade åtgärdsprogram. Vi noterar även att endast två av fyra skolenheter har lämnat en kort analys kopplat till ovanstående mått.

I resultatrapporten för de utvalda skolenheterna redovisas också resultat från Skolinspektionens skolenkät (VT 2021) som riktas till både pedagoger och elever. Pedagogerna har fått besvara frågor bland annat kopplat till särskilt stöd. I resultatrapporterna har tre av fyra av de utvalda skolenheterna skrivit en analys kopplat till resultat från skolenkäten. För en av de utvalda skolenheterna framgår det att skolan har haft svårt att organisera verksamheten för att möta elevers behov av särskilt stöd och att skolledningen har arbetat för att hitta rutiner för att säkerställa elevers rätt till stödinsatser. Det framgår även att det finns planer på att börja dokumentera särskilt stöd i Vklass. I resultatrapporten för en annan av de utvalda skolenheterna framgår det att Skolinspektionen har genomfört en tillsyn vid enheten och bedömt att elevhälsan har haft bristande kompetens.

För granskningen har vi även tagit del av resultatrapport för enheten Stöd och utveckling läsår 20/21 (där den centrala elevhälsan ingår). I resultatrapporten framgår det att andelen åtgärdsprogram och andel elever med anpassad studiegång är högre i Marks kommun än rikssnitt.

Vi kan genom granskning av nämndens sammanträdesprotokoll inte se att nämnden behandlat grundskoleenheternas resultatrapporter eller resultatrapport för enheten för Stöd och utveckling. Detta bekräftas vid intervjuer.

4.2.2 Bedömning

Görs dokumenterade uppföljningar och analyser som redovisas till nämnden?

Bedömning: **Nej**

Barn- och utbildningsnämnden bedöms ej ha tagit del av uppföljning som omfattar insatser för stöd och stimulans. Vi noterar i sammanhanget att nämnden har fått del av uppföljning som visar på exempelvis skillnader i kunskapsresultat mellan skolenheterna samt förändring i kunskapsresultat mellan läsår.

Det bedöms vara av stor vikt att nämnden får del av uppföljning avseende stödåtgärder, särskilt då sådan uppföljning sker på skolenhetsnivå. Det bedöms även vara av stor vikt att nämnden säkerställer att det sker en tillräcklig analys på skolenhetsnivå avseende stödåtgärder, samt att nämnden på aggregerad nivå säkerställer att den får del av

sådan uppföljning som påvisar eventuella skillnader mellan skolenheter och elevgrupper.

Ett identifierat utvecklingsområde är att skapa en tydligare struktur för vilken uppföljning nämnden ska få del av och som omfattar stödåtgärder.

4.3 Åtgärder vid bristande likvärdighet

Revisionsfråga 3: Säkerställer nämnden att det vidtas adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet?

4.3.1 Iakttagelser

Det har på nämnds- och förvaltningsnivå vidtagits åtgärder för bristande likvärdighet. Vidtagna åtgärder är bland annat ansöka om statsbidrag, medverkan i projektet Samverkan för bästa skola och IFOUS, arbete med "Bästa barnkommun", resursförstärkning riktad mot de lägre åldrarna samt uppdrag till förvaltningen gällande flexibla arbetsätt.

Statsbidrag

Förvaltningen har ansökt om statsbidraget likvärdig skola. Förvaltningen har redovisat vad statsbidraget likvärdig skola har använts till för år 2021 samt vad det ska användas till år 2022. Statsbidraget används under perioden höstterminen 2021 till och med vårterminen 2026 till förstelärare. Statsbidraget likvärdig skola har under år 2021 även använts till riktade insatser till enskilda skolor där det framkommer utmaningar och behov och där stöd behövs från huvudmannen. Statsbidraget har även använts till studiehandledning och modersmål och flexibelt lärande. Kopplat till det flexibla lärandet konstaterar förvaltningen att resurser behöver tillsättas för att kompetensutveckla och öka kunskap hos lärare och övrig skolpersonal för att möjliggöra att alla barn och elever får den ledning, stimulans och det stöd de behöver.

Bästa barnkommun

"Bästa barnkommun" är ett inriktningsbeslut i Marks kommuns budget 2021-2024. Arbetet med "Bästa barnkommun" är ett samarbete mellan flera förvaltningar. Barn- och utbildningsförvaltningen erbjöd under sommarlovet 2021 lovskola för elever inom både grundskola och gymnasieskola, för att stödja elevers måluppfyllelse och behörighet och studiestödande insatser för att fokusera på att så många elever ska klara sina studieresultat framåt. Lovskola anordnades för elever i årskurs 8 och 9 inom ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk och engelska. Av 28 elever som deltog från årskurs 9 nådde sju elever betyget E i matematik och en elev betyget E i svenska.

Projekt Samverkan för bästa skola och IFOUS

Marks kommun ingår Skolverkets projektet Samverkan för bästa skola sedan juni 2021. Syftet med projektet är att identifiera och genomföra insatser som höjer kunskapsresultaten och ökar likvärdigheten. Insatserna ska riktas till skolor med låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier, och som har eller bedöms få svåra förutsättningar att förbättra sina resultat på egen hand.

I nämndens årsredovisning för 2021 framgår det att de skolor som inte ingår i Samverkan för bästa skola har möjlighet att delta i forskning- och utvecklingsprogrammet IFOUS, innovation, forskning och utveckling i förskola och

skola. IFOUS driver ett forskning- och utvecklingsprogram som riktar sig till lärare, rektorer och skolchefer som tillsammans med forskare, ledande inom skolutveckling, arbetar för att fördjupa förståelsen för undervisningens betydelse för elevers lärande, utveckling och välmående.

Resursförstärkning mot lägre åldrarna

Från årsredovisning 2021 beskrivs att nämnd och förvaltning fortsätter att fokusera på nämndens mål om *Kraftsamling för fullföljda studier*. Nämnden pekar på att Skolverket påvisat samband mellan att betyget i årskurs 6 och slutbetyg i årskurs 9, oavsett ämne, vanligen blir detsamma. Som nämndes i avsnitt 4.1.1 har resursförstärkning riktats mot de lägre åldrarna för att förbättra förutsättningarna för undervisningen i tidiga åldrar så att elever får goda förutsättningar för att de ska nå målen i årskurs 9.

Uppdrag kring flexibla arbetssätt

Nämnden har under år 2020 uppdragit skolchef att redovisa exempel på hur skolorna gör för att tillgodose elevens behov av anpassningar av undervisningen och nyttjandet av flexibla arbetssätt. Skolchefen har vid nämndens sammanträde 2021-02-11 § 7 och 2021-04-15 § 40 redovisat uppdraget om flexibla arbetssätt för särskilt stöd till elever. Av redovisningen framgår att en arbetsgrupp har gjort en kartläggning över förekomsten av särskilda undervisningsgrupper/flexgrupper i kommunens skolor. Nämnden noterade informationen och presidiet uppdrogs att återkomma med förslag på uppdrag till förvaltningen gällande fortsatt arbete kring flexibla arbetssätt och anpassningar för att tillgodose olika elevers skiftande behov.

På nämndens sammanträde 2022-03-17 § 32 har nämnden haft en diskussion om uppdrag för fortsatt arbete kring flexibla arbetssätt och anpassningar för att tillgodose olika elevers behov. Skolchef fick i uppdrag att utreda om det finns behov av alternativ skolverksamhet i form av flexibla enheter för att tillgodose elevers skiftande behov samt att återkomma med förslag på de åtgärder som möter de behov utredningen visar.

4.3.2 Bedömning

Säkerställer nämnden att det vidtas adekvata åtgärder vid bristande likvärdighet?

Bedömning: **Delvis**

Vår granskning visar att det på nämnds- och förvaltningsnivå har genomförts flertalet åtgärder för att öka likvärdigheten och elevernas kunskapsresultat.

Vi gör dock bedömningen att de brister granskningen identifierat kopplat till uppföljning avseende stöd och stimulans påverkar nämndens möjlighet att säkerställa att vidtagna åtgärder ger önskade effekter.

5. Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Marks kommun genomfört en granskning av likvärdig skola avseende insatser för stöd och stimulans. Granskningens syfte var att bedöma om barn- och utbildningsnämnden säkerställer en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan avseende insatser för stöd och stimulans. Det innebär att nämnden ska säkerställa att det inte finns skillnader mellan skolorna eller eleverna.

Granskningen syftade även till att bedöma om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att:

- Barn- och utbildningsnämnden **i allt väsentligt** säkerställer en ändamålsenlig utbildning vad gäller likvärdighet i grundskolan avseende insatser för stöd och stimulans, samt att
- Barn- och utbildningsnämndens interna kontroll inom området **ej** är tillräcklig.

Den samlade bedömningen baseras på de för granskningen antagna revisionsfrågorna.

5.1 Rekommendationer

Utifrån granskningens iakttagelser och bedömningar lämnas följande rekommendationer:

- Att barn- och utbildningsnämnden säkerställer en tillräcklig uppföljning på aggregerad nivå avseende stöd och stimulans. Uppföljningen bör omfatta analys som påvisar eventuella skillnader mellan skolenheter och elevgrupper.
- Att barn- och utbildningsnämnden konkretiserar styrande dokument som anger verksamhetens mål, inriktning och omfattning för elevhälsans arbete, särskilt då elevhälsan har en central roll i arbetet med stöd och stimulans.

Maj 2022

Carl-Magnus Stenehav

Michaela Nyman

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Marks kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2022-02-28. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.